

Əvvəl 1-ci sah.

Azərbaycanın bu qədim diarından XIX əsrin əvvəllərində topladığı materialları əsasında "Naxçıvan eyalətinin statistik təsviri" adlı iri höcmli kitab yazış 1833-cü ilde Peterburqda nəşr etdirmiş V.Q.Qriqoryev isə Naxçıvanın İran dövləti ilə Gürcüstanın ərazisini əlaqələndirdiyini nəzərə çarpdırırdı. Ö yazmışdır: "Naxçıvan vilayəti qurulu yolu ilə İranla Gürcüstanı əlaqələndirir. Təbrizden Tiflisə gedən ticarət yolu burada keçir". Bundan başqa, V.Q.Qriqoryev "Mahalın əraziyində buranı Şəxər denizi sahil ilə əlaqələndirir daha iki yolu" olduğunu da qeyd etmişdir. Böyük karvan yollarının üstündə yerleşməsi Naxçıvanda tarixen ticaretin inkişafına müsbət təsir yaratmışdır. Bu isə öz növbəsində Naxçıvanda əhalinin daha çox məskunlaşmasına, burada iri yaşayış məntəqələrinin formalşmasına ciddi təkan vermişdir. Naxçıvan, Ordubad və Culfa şəhərlərinin qədim və orta əsrlərdəki inkişafında "tranzit şəhər" faktoru mühüm rol oynamışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

Naxçıvanın ərazisindən keçən böyük karvan yolları bu diarında en qədim zamanlardan etibarən Şərqi və Qərb mənşəti və medeniyətinin da inkişafına müsbət təsir gəstəmişdir. Hələ XII əsrde Atabaylar dövlətinin paytaxtı olan Naxçıvanda iki medənənin mövcud olmasında və həmin madraselerdə Şərqi məkəbəti tipi prinsipləri ilə yanaşı, dünəvi əmlərin - həndəsə, riyaziyyat, astronomiya kimi fanlərin de öyrənilməsində tranzit ənənələrin mövcudluğunu var idi. Mehəmməd dövründə Naxçıvanda Əcəmi Əbüələm Naxçıvanı kimi xüsusi məkəbəti yaratmışdır.

gəminin dayandığı birinci dağdır. Nuh buradan Ağrı dağına yola düşmüştür. Yolda gəmi İlani dağına toxunmuş və dağın zirvesine elə zərba endirmişdir ki, dağ haçalanmışdır.

Bundan sonra Nuh hazırda Naxçıvan şəhərinin yerləşdiyi yerdə masken saldı. O, öz ailesi ilə burada qərar tutdu və gələcək şəhərin

şayış yeri hələ eramızdan evvel, taxminən beşinci minilliklə ikinci minillik arasında salmışdır. Buna görədir ki, əvvəllər Naksuana adlandırılmış Naxçıvan şəhərinin adı hələ eramızdan evvel yunan alımı Klavdi Ptolomeynin "Coğrafiya" kitabından dəyən, rus dilində çıxan "Peterburgskiye vedomosti" qəzetinin Türkiye və Yaxın Şərqi ölkələri üzrə müxbir kimi çalışan Məmmədəğa Şahtaxlı (1846-1931) XX əsirin başlangıcında "Şərqi-Rus" qəzetini nəşr etdirmiş, Qafqazda Avropa mənşəli inançların geniş yayılmasına çalışmışdır. Azərbaycanda latin əlifbasına keçidin en böyük təbligatçılardan olan Məmmədəğa Şahtaxlı 1919-cu ilde Bakıda Qəbri tıplı milli universitetin de ləyahəsinə hazırlayıb Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətin parlamentinin türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır. Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqaviləsindən sonra Naxçıvanda Şərqi və Avropa tıplı mənşəti və medeniyətin inkişaf tapşırılmışdır. Həmin dövrən etibarən çoxəsər türk-müsləmən təhsil sistemi ilə bərabər, rus-Avropa məktəb modelləri de burada özü-

nəzərə çarpılmışdır.

Azərbaycanın Rusiyanın tərkibinə qatıldığı 1828-ci il Türkmençay müqavil